

Briuselis, 2020 m. gegužės 8 d.
REV1. Ši pranešimo redakcija
pakeičia 2019 m. spalio 7 d.
pranešimą

PRANEŠIMAS SUINTERESUOTIESIEMS SUBJEKTAMS

JUNGTINĖS KARALYSTĖS IŠSTOJIMAS IR ES TAISYKLĖS DĖL TABAKO IR SUSIJUSIŲ GAMINIŲ

2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė išstojo iš Europos Sąjungos ir tapo trečiąja šalimi¹. Susitarime dėl išstojimo² nustatytas pereinamasis laikotarpis, kuris baigiasi 2020 m. gruodžio 31 d.³. Iki tos dienos Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma visa ES teisė⁴.

Pereinamuoju laikotarpiu ES ir Jungtinė Karalystė derėsis dėl susitarimo dėl naujos partnerystės, kuriuo visų pirma numatoma laisvosios prekybos erdvė. Tačiau neaišku, ar pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu toks susitarimas bus sudarytas ir įsigalios. Bet kuriuo atveju tokiu susitarimu būtų sukurti santykiai, kurie, kiek tai susiję su patekimo į rinką sąlygomis, labai skirtingi nuo Jungtinės Karalystės dalyvavimo vidaus rinkoje⁵, ES muitų sąjungoje ir PVM bei akcizų srityje.

Todėl visiems suinteresuotiesiems subjektams, ypač ekonominės veiklos vykdytojams, primenama apie teisinę padėtį, kuri susiklostys pasibaigus pereinamajam laikotarpiui (A dalis). Šiame pranešime taip pat paaiškinamos tam tikros atitinkamos Susitarimo dėl išstojimo nuostatos dėl atsiskyrimo (B dalis) ir taisyklės, Šiaurės Airijoje taikytinos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui (C dalis).

Rekomendacijos suinteresuotiesiems subjektams

- ¹ Trečioji šalis – tai šalis, kuri nėra ES valstybė narė.
- ² Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020 1 31, p. 7) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo).
- ³ Iki 2020 m. liepos 1 d. pereinamasis laikotarpis gali būti vieną kartą pratęstas ne ilgiau kaip 1 arba 2 metams (Susitarimo dėl išstojimo 132 straipsnio 1 dalis). Kol kas Jungtinės Karalystės vyriausybė yra atmetusi galimybę pratęsti tą terminą.
- ⁴ Išskyrus tam tikras Susitarimo dėl išstojimo 127 straipsnyje nustatytas išimtis, kurių nė viena nėra aktuali šiam pranešimui.
- ⁵ Visų pirma, laisvosios prekybos susitarime nenumatomos tokios vidaus rinkos (prekių ir paslaugų srities) sampratos, kaip abipusis pripažinimas, kilmės šalies principas ir suderinimas. Laisvosios prekybos susitarimu taip pat nepanaikinami muitinės formalumai ir tikrinimas, be kita ko, susiję su prekių kilme ir jų sąnaudomis, taip pat importo ir eksporto draudimai ir apribojimai.

Siekiant atsižvelgti į šiame pranešime nurodytas pasekmes, suinteresuotiesiems subjektams visų pirma rekomenduojama pasirengti specialioms reikalavimams, kurie po pereinamojo laikotarpio pabaigos taikomi vežimui iš ES į Jungtinę Karalystę ir atvirkščiai.

Pastaba

Šiame pranešime neaptariamos:

- ES taisyklės dėl netiesioginio apmokestinimo (akcizo ir PVM);
- ES taisyklės dėl prekių ženklų ir jų vykdymo užtikrinimo ir
- ES taisyklės dėl tabako gaminių reklamos ir rėmimo ir dėl komercinių audiovizualinių pranešimų.

Šie aspektai aptariami šiuo metu rengiamuose arba jau paskelbtuose kituose pranešimuose⁶.

A. TEISINĖ PADĖTIS, KURI SUSIKLOSTYS PASIBAIGUS PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinei Karalystei⁷ nebebus taikoma 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo^{8 9}. Tai sukelia visų pirma šias pasekmes:

1. PRANEŠIMAI APIE TABAKO GAMINIUS IR ELEKTRONINES CIGARETES PER ES BENDRĄ REGISTRAVIMO PORTALĄ (EU-CEG)

Direktyvos 2014/40/ES 5 straipsnyje reikalaujama, kad tabako gaminių gamintojai ir importuotojai valstybių narių kompetentingoms institucijoms pateiktų informaciją apie visus ES rinkai pateikiamus tabako gaminius: sudedamąsias dalis, išsiskiriančias medžiagas, gaminio pateikimą.

Be to, Direktyvos 2014/40/ES 20 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų gamintojai ir importuotojai pateiktų valstybių narių kompetentingoms institucijoms pranešimą apie visus tokius ES rinkai ketinamus pateikti gaminius.

⁶ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_lt.

⁷ Dėl Direktyvos 2014/40/ES taikytinumo Šiaurės Airijai žr. šio pranešimo C dalį.

⁸ OL L 127, 2014 4 29, p. 1.

⁹ Šiame pranešime terminas *tabako gaminys* turėtų būti suprantamas kaip atitinkamais atvejais apimantis susijusius gaminius.

Reikalaujama informacija apie tabako gaminius ir elektronines cigaretes pateikiama elektroniniu būdu per ES bendrą registravimo portalą (EU-CEG)¹⁰.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, Direktyvoje 2014/40/ES nustatyti pranešimo reikalavimai nebebus taikomi produktams, kuriuos numatoma teikti Jungtinės Karalystės rinkai. Bendro registravimo portalas EU-CEG nebegalės būti naudojamas Jungtinei Karalystei skirtiems pranešimams. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, ES gamintojai ir importuotojai, pateikdami atnaujintą ankstesnio pranešimo versiją, turės užtikrinti, kad tuose pareiškimuose nebebūtų nurodyta Jungtinės Karalystės rinka.

2. KOMBINUOTI ĮSPĖJIMAI APIE TABAKO GAMINIŲ GALIMĄ ŽALĄ SVEIKATAI (SPALVOTOS NUOTRAUKOS)

Direktyvos 2014/40/ES 10 straipsnyje nustatytas reikalavimas, kad ant tabako gaminių vienetinių pakelių ir išorinių pakuočių būtų pateikti kombinuoti įspėjimai apie galimą žalą sveikatai. Kombinuotus įspėjimus apie galimą žalą sveikatai sudaro privalomi tekstiniai įspėjimai ir atitinkamos spalvotos nuotraukos¹¹.

Šių spalvotų nuotraukų nuosavybės teisės priklauso ES. Todėl, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, ant Jungtinės Karalystės rinkai pateikiamų tabako gaminių pakuočių nebegalės būti pateikiamos spalvotos nuotraukos, nustatytos pagal Direktyvą 2014/40/ES.

3. UNIKALŪS IDENTIFIKATORIAI

Direktyvos 2014/40/ES 15 straipsnyje reikalaujama, kad visi vienetiniai tabako gaminių pakeliai būtų paženklinėti unikaliu identifikatoriumi¹².

- Tabako gaminiai, kurie pasibaigus pereinamajam laikotarpiui importuojami iš Jungtinės Karalystės į ES rinką, turi atitikti importo į ES taisykles. Taigi šie tabako gaminiai turi būti paženklinėti unikaliu identifikatoriumi, kurį suteikė ES valstybės narės, į kurias rinką gaminyje pateikiamas, ID suteikėjas¹³.
- Tabako gaminiai, kurie pasibaigus pereinamajam laikotarpiui eksportuojami iš ES į Jungtinę Karalystę, turi atitikti eksporto iš ES taisykles. Taigi šie gaminiai turi būti paženklinėti unikaliu identifikatoriumi, kurį suteikė ES valstybės narės, kurioje produktas pagamintas, ID suteikėjas¹⁴.

¹⁰ https://ec.europa.eu/health/euceg/introduction_lt.

¹¹ Plg. 2014 m. spalio 10 d. Komisijos deleguotąją direktyvą 2014/109/ES, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/40/ES II priedas nustatant vaizdinių įspėjimų, skirtų naudoti ant tabako gaminių, sąrašą (OL L 360, 2014 12 17, p. 22).

¹² Plg. 2017 m. gruodžio 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2018/574 dėl tabako gaminių atsekamumo sistemos sukūrimo ir veikimo techninių standartų (OL L 96, 2018 4 16, p. 7).

¹³ Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/574 4 straipsnio 2 dalis.

¹⁴ Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/574 4 straipsnio 4 dalis.

4. INFORMACIJOS APIE PRODUKTŲ JUDĖJIMĄ PERDAVIMAS

Direktyvos 2014/40/ES 15 straipsnyje ir Įgyvendinimo reglamente (ES) 2018/574 reikalaujama registruoti vienetinių tabako gaminių pakelių judėjimą¹⁵.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, gaminių judėjimas iš ES į Jungtinę Karalystę ir iš jos į ES yra atitinkamai eksportas arba importas ir turi būti atitinkamai registruojamas.

5. PIRMINĖS IR ANTRINĖS SAUGYKLOS

Direktyvos 2014/40/ES 15 straipsnyje ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/574 24, 26 ir 27 straipsniuose reikalaujama sukurti duomenų saugojimo infrastruktūrą (pirminės saugyklos kiekvienam gamintojui ir importuotojui; antrinės saugyklos, kuriose yra visų pirminėse saugyklose saugomų duomenų kopija), kuri leistų stebėti ir sekti tabako gaminius.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui:

- visi Jungtinės Karalystės subjektai, t. y. Jungtinės Karalystės nacionalinės institucijos, Jungtinės Karalystės ID suteikėjas ir Jungtinės Karalystės ekonominės veiklos vykdytojai, turi būti atjungti nuo pirminių saugyklų;
- visi Jungtinės Karalystės subjektai, t. y. Jungtinės Karalystės nacionalinės institucijos, Jungtinės Karalystės ID suteikėjas, pirminės saugyklos, su kuriomis sutartis sudarė tik Jungtinės Karalystės teritorijoje įsisteigę gamintojai ir importuotojai, ir Jungtinės Karalystės ekonominės veiklos vykdytojai, turi būti atjungti nuo antrinės saugyklos.

Su Jungtine Karalyste susiję duomenys turi likti saugyklų sistemoje ir būti saugomi laikantis galiojančios duomenų saugojimo tvarkos¹⁶.

B. ATITINKAMOS SUSITARIMO DĖL IŠSTOJIMO NUOSTATOS DĖL ATSISKYRIMO

Susitarimo dėl išstojimo 41 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad esama pagal individualius požymius identifiкуojama prekė, kuri iki pereinamojo laikotarpio pabaigos buvo teisėtai pateikta rinkai ES arba Jungtinėje Karalystėje, gali būti toliau tiekiamas ES arba Jungtinės Karalystės rinkai ir judėti iš vienos rinkos į kitą, kol ji pasieks galutinį vartotoją.

Ta nuostata besiremiančiam ekonominės veiklos vykdytojui tenka pareiga atitinkamu dokumentu įrodyti, kad prekė buvo pateikta ES arba Jungtinės Karalystės rinkai iki pereinamojo laikotarpio pabaigos¹⁷.

Toje nuostatoje *pateikimas rinkai* – tai pirmas prekės, skirtos platinti, vartoti arba naudoti rinkoje, tiekimas vykdant komercinę veiklą už atlygį ar neatlygintinai¹⁸. *Prekės, skirtos*

¹⁵ Plg. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/574 VI skyrių.

¹⁶ Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/574 25 straipsnio 1 dalies e punktas ir 27 straipsnio 10 dalis.

¹⁷ Susitarimo dėl išstojimo 42 straipsnis.

¹⁸ Susitarimo dėl išstojimo 40 straipsnio a ir b punktai.

platinti, vartoti arba naudoti, tiekimas – tai, kad, „pasibaigus gamybos etapui, esama pagal individualius požymius identifikuojama prekė yra dviejų ar daugiau juridinių arba fizinių asmenų rašytinio ar žodinio susitarimo dėl su atitinkama preke susijusios nuosavybės teisės, bet kurios kitos turtinės teisės arba valdymo perleidimo dalykas arba yra juridiniam arba fiziniam asmeniui ar asmenims pateikto pasiūlymo sudaryti tokį susitarimą dalykas“¹⁹.

Pavyzdys. Tabako gaminys, kurį Jungtinėje Karalystėje įsisteigęs gamintojas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pardavė Jungtinėje Karalystėje įsisteigusiam didmenininkui, vis dar gali būti toliau platinamas ES valstybėje narėje – tam reikia nurodyti vartojimo valstybės narės identifikacinį kodą, bet nereikia unikalaus identifikatoriaus pakeisti unikaliu identifikatoriumi, kurio reikalaujama importuotiems produktams²⁰.

C. TAISYKLĖS, ŠIAURĖS AIRIJOJE TAIKYTINOS PASIBAIGUS PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI

Po pereinamojo laikotarpio pabaigos taikomas Protokolas dėl Airijos ir Šiaurės Airijos²¹. Protokolui dėl Airijos ir Šiaurės Airijos turi periodiškai pritarti Šiaurės Airijos Teisėkūros Asamblėja, o pradinis taikymo laikotarpis trunka 4 metus nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos²².

Pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos tam tikros ES teisės nuostatos taip pat taikomos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje. Be to, Protokole dėl Airijos ir Šiaurės Airijos ES ir Jungtinė Karalystė susitarė, kad tiek, kiek ES taisyklės taikomos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje, Šiaurės Airija laikoma valstybe nare²³.

Protokole dėl Airijos ir Šiaurės Airijos nustatyta, kad Direktyva 2014/40/ES taikoma Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje²⁴.

Tai reiškia, kad turi būti laikoma, jog šio pranešimo A ir B dalyse nuorodos į ES apima nuorodas ir į Šiaurės Airiją, o nuorodos į Jungtinę Karalystę yra tik nuorodos į Didžiąją Britaniją.

Konkrečiau, tai reiškia, *inter alia*, kad:

- Šiaurės Airijos rinkai pateikiami tabako gaminiai turi atitikti Direktyvą 2014/40/ES;

¹⁹ Susitarimo dėl išstojimo 40 straipsnio c punktas.

²⁰ Nedarant poveikio reikalavimams, kurie taikomi mokesčių tikslais naudojamiems nacionaliniams pakuotės identifikavimo ženklams.

²¹ Susitarimo dėl išstojimo 185 straipsnis.

²² Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 18 straipsnis.

²³ Susitarimo dėl išstojimo 7 straipsnio 1 dalis kartu su Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 13 straipsnio 1 dalimi.

²⁴ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 5 straipsnio 4 dalis ir to protokolo 2 priedo 47 skirsnis.

- Šiaurės Airijoje pagamintų tabako gaminių vežimas į ES pagal Direktyvą 2014/40/ES nelaikomas importu (žr. A skirsnį);
- tabako gaminių vežimas iš Šiaurės Airijos į Didžiąją Britaniją pagal Direktyvą 2014/40/ES laikomas eksportu (žr. A skirsnį);
- tabako gaminių vežimas iš Didžiosios Britanijos į Šiaurės Airiją pagal Direktyvą 2014/40/ES laikomas importu (žr. A skirsnį);
- tam, kad įvykdytų teisės aktų nustatytus reikalavimus pagal Direktyvą 2014/40/ES, ypač dėl pranešimų apie tabako gaminius ir elektronines cigaretes, kombinuotų išpėjimų apie galimą grėsmę sveikatai ir atsekamumo kodų, ekonominės veiklos vykdytojai turi kreiptis į Jungtinės Karalystės, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, kompetentingas institucijas ir ID suteikėją.

Tačiau pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, nenumatyta galimybė dalyvauti Sąjungos sprendimų priėmimo ir formavimo procese²⁵.

ES tabako kontrolės politikos taisyklėms skirtoje Komisijos svetainėje (https://ec.europa.eu/health/tobacco/policy_lt) pateikiama bendra informacija apie tabako ir susijusių gaminių reglamentavimo sistemą. ES bendram registravimo portalui EU-CEG skirtoje svetainėje (<https://ec.europa.eu/health/euceg>) pateikiama konkreti (techninė) informacija apie gaminio informacijos pateikimą. Tabako gaminių atsekamumui skirtoje interneto svetainėje (https://ec.europa.eu/health/tobacco/tracking_tracing_system_lt) pateikiama konkreti (techninė) informacija apie pranešimų apie gaminių judėjimą teikimą ir sandorius. Prireikus šie tinklalapiai bus papildyti nauja informacija.

Europos Komisija
Sveikatos ir maisto saugos generalinis direktoratas

²⁵ Tais atvejais, kai būtina keisti informacija arba konsultuotis tarpusavyje, tai daroma jungtinėje konsultacinėje darbo grupėje, įsteigtoje pagal Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 15 straipsnį.